

EKONOMIAREN TALAIAN

Aurrezpena, edo desorekaren erretratua

JUAN MARI ARREGI

Pandemiaren ondorioz, familia asko aurrezten ari dira, baina era berean, prekariedade handia dago bereziki gazteen eta kontratu prekarioak dituzten emakumeen artean. Momentu honetan gizartean dagoen aurrezpen mailak egungo desberdintasuna erretratatzeko du, batez ere kontsumoaren eta haren muga beldurra sortzen duelako jendearen aurrezteko joera.

Euskal erakundeek datu ofizialik ez dugu, baina bai Frantziako eta Espainiako estatuena. Adibidez, Espainiako Bankuaren datuek diote aurrezki gordina 38.996 milioi euroraino igo dela urteko bigarren hiruhilekoan Espainiako Estatuan, hamabi hilabete lehenago baino %174 gehiago. Familien errenta %8,8 jaitsi bada ere (200.000 milioi euro inguru), kontsumo-gastua ere inoiz ez bezala murriztu da, %24 (132.222 milioi bigarren hiruhilekoan). Eperako eta ageriko saldoek 47.500 milioi euroko hazkunde izan dute urtarritetik eta 877.500 milioi iritsi dira.

Aitzitik, errealtateari argazkia ateratzen badiogu, ikusiko dugu krisiak gehien kaltetutako langileen ia heren batek ez duela hilabeteko errentaren adina diru ere eskura erabilgarri, eta gainera, bankuekin zorretan bizi dela. Kontratu prekarioak dituzten gazte eta emakume asko dira, eta une honetan, aurreztu beharrean, gehiago zorpetzen ari dira. Desberdintasunaren argazkia da.

Kontsumorik gabe ez dago susperraldi ekonomikorik, enpresek ez dute ekoizten, enplegua suntsitu eta prekarizatu egiten da gehiago. Aurrezpena usteldu egiten da, herdoildu, eta balioa galtzen du. Enpresa handiek ez dute funts propioetara jo nahi, erreskate publikoak eskatuz, etekinak pribatizatzeke eta galerak gizarteratzeko politikari eutsiz. Erreskate publikoa bada, gutxienez nazionalizatu ditzatela. ●

ANALISIA

Zaintzak, garaiotan

AMAIA LEKUNBERRI ANSOLA

Konfinamenduan, isolatzeak aterabidetik baino galbidetik gehiago zuela oharturik, zaintza sareak eratu ziren han-hemenka, eta kolektiboaren, elkar-babesaren eta elkar-zaintzaren garrantzia azpimarratu. Joan dira ordutik zenbait hilabete, eta zaintzak segitzen badu ere ezkerreko sektoreen diskurtsoetan presente, antzeman daiteke beronen ulerkerari dagokionean ezberdintasunak azaleratzen hasi direla.

Ezberdintasun horiek zerbaitek egin baditu ageriko, izan da kaleak hartu eta protesta egiteak egungo testuinguruan duen (des)egokitasunaren bueltako eztabaida. Zenbaitek, osasunaren izenean, etxean geratzearen aldeko postura agertu du, argudiatuz gu guztion zaintzak horixe exijitzen duela momentuotan; postura horretatik protesten kriminalizazioa egitera iritsi denik bada, protesta eta zaintza kasik aurkakotzat agertuz, eta kaleak hartzea eskuin muturraren logika neoliberaletan erortzea litzatekeela ulertzea emanez. Bestelako iritzia agertu duenik bada, argudiatuz kaleko mobilizazio oro eskuin muturrekotzat jotzea ezkerreari protestarako zilegitasuna deuseztatzea litzatekeela, eta bizi dugun koiunturak exijitzen duela kalera ateratzea, izan oinarritzeko eskubide eta zerbitzuen alde, izan eskuin muturrak jendearen ondoeza kapitalizatzea eragozteko.

“Protesta oro negazionista da” premisari jarraiki iritzia publikoaren zati handi batek kontrakoa egozten dion arren, zaintzaren esangura zabalena bigarren posturak darabilenaren iritzikoa naiz. Izan ere, pandemia hasi zenetik gaiztotuz doan egoera –aspaldiko krisi ekonomikoko bortitza dirudiena dugu ate joka– ari da eragiten geroz eta jende gehiagok ez izatea bermatuta beharrian material oinarritzkoenak, eta minimo horien bermeak, errealtate horren aurrean sorgor dirauen agente klasearen aurrean, exijitzen du kalera atera eta protesta egitea; bai behintzat jendarteko estratu zaurgarrienetarako helduko den zaintzaz badihardugu, guztion osasunaz hitz egin nahi badugu.

Geroz eta gordinagoa den egoeran urkoaren zaintzak exijitzen ditu geroz eta irmoagoak diren esku-hartzeak, alegia. Klase zantzu argiak dituzten “osasun” neurrien aurrean, diskriminatzailea ez den zaintzak ezinbestean baitakar gatazka. Horren adibide, azkenaldian hainbat etxe kaleratzeren aurkako mobilizazio jendetsuen irudiak ari zaizkigu heltzen, Kataluniatik gehienbat, ageriko eginez osasunaren izenean etxean gelditzeko agintzen diguten berberak jendea aterperik gabe uzteko eskrupulurik ez dutela; eta halakorik ekiditeko modu bakarra, gaur eta hemen, kalea hartu eta erantzun sendoa artikulatzea dela. Zaintza amaren magalaren goxotasunarekin lotzen badugu ere, nekropolitika inposatzen denean eta pribilegioen arabera denean, ezinbestean doalako gatazkaren eskutik. ●